

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.
Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe câte 1 anu intregu.
Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domni colectori.

Sumariu: Prescurtare din discursulu presidiale, cu care s'au deschisu siedintiele adunarei generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu la Fagarasiu in 27/15 Augustu 1889. — Diagnosele Cryptogameloru vasculare. — Procese verbale ale comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in siedintiele dela 21, 22 Augustu n. 1889. — Procesele verbale luate in siedinti'a I. si II. a adunarei generale a XVIII-a a Asociatiunei transilvane, ținuta in Fagarasiu la 15/27 si 16/28 Augustu n. 1889. — Procesele verbale ale comitetului Asociatiunei transilvane luate in siedintiele dela 7 si 16 Septembro n. 1889. — Suplementu la „Parti alese din istori'a Transilvaniei. — Bibliografia.

Prescurtare din discursulu presidiale,

cu care s'au deschisu siedintiele adunarei generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu la Fagarasiu in 27/15 Augustu 1889.

In 7 Augustu se implinira 18 ani, de cându acésta societate destinata a inainta cultur'a cea adevérata la poporulu romanu se bucurase mai anteu de ospitalitatea fratiésca a acestui orasiu pazitu de Ddiu.

Pentru acésta a 28-a adunare generala a Asociatiunei transilvane i se facu éراسi onórea de a fi invitata la locul acesta bogatu de reminiscentie istorice, precum prea puține altele din totu coprinsulu acestei tieri inpresurate de munti.

Pre lângá descoperirea recunoscintiei nóstre caldurose ne vomu folosi de acésta ospitalitate mai virtosu cu scopu, cá comitetulu D-Vóstra insarcinatu cu purtarea afaceriloru Asociatiunei de preste anu se'si dea sam'a despre activitatea sa si se presente membriloru Asociatiunei o icóna intru tóte credintiósá a starei sale, ceea ce se va intempla indata prin raportulu confratelui si colegului meu secretariu.

Intr'aceea 28 de ani ai existentiei unei societati precum este acésta a nóstra, facu unu periodu lungu destulu mai virtosu in acestu vécu dominatu de vaporu, de electricitate si de alte minuni ale sciintiei, pentru cá se merite, ba chiaru sè se simtia trebuinti'a de a privi inapoi si a trece cu ochii sufletesci prin revista tóta activitatea Asociatiunei transilvane din acei 28 ani. Pruncii nascuti in anulu nascerei acestui institutu de cultura, cum si aceia cari in 1861 amblau in camasia lunga, astadi sunt juni si barbati in tóta puterea vietiei si ei daca voiescu sè se orientedie in viitoriu, aru face fórté reu daca nu aru intreba, care a fostu trecutulu parintiloru.

Scopulu acestei societati este definitu limpede in statutele sale, cum si sfer'a sa de activitate, care apoi

este interpretata cu mai multa precisiune in regulamentul seu.

Cu ocaziunea frumósei adunari generale din Abrudu celebrate in anulu trecut eu mi-amu ținutu de datorintia patriotica a trece intru o revista repede activitatea Asociatiunei nóstre desvoltata in cei de antei cincispredece ani ai vietiei sale. Am lasatu apoi altoru pene mai vigurose cá se ia la revisiune restulu de 12 ani cu ochiu criticu, inse cu totul obiectivu alu unui omu cu temperamentu rece, care nu scie nici se iubésca, dara nici se urasca.

In câtu pentru mine, Ve rogu, on. domni membri, cá mai virtosu in interesulu generatiuniloru moderne, care ne urmédia noue betràniloru, se ve tragu luare-aminte la trei momente, care mie mi se paru de importantia suprema, daca voimu se judecamu dreptu activitatea Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu. Acelea trei momente sunt:

1. Epoc'a in care s'a infintiatu acésta Asociatiune.
2. Program'a sau sfer'a ei de activitate, pe care Asociatiunea isi propusese a o percurge si realisa.
3. Resultatele ei.

Se vedemu deci mai anteu, intre ce impregiurari traia poporulu romanu pe la finea anului 1860 cându s'au inaintatu proiectulu de statute la gubernatorulu principele Lichtenstein cu rugarea cá se le substérna Maiestatii Sale pentru preainalt'a si gratiós'a confirmare, ceea-ce s'a si intemplatu prin prea inalt'a decisiune din 6 Septembro 1861 spre nespusa bucuri'a nu numai acelor 180 de romani cari au subscrisu prim'a petitiune in acésta cauza, ci spre bucuri'a miriadeloru de ómeni, câtu au intielesu la momentu marimea acestui daru alu Augustului Domnitoriu, unu daru acesta, de care poporulu romanu nu erá dedatu până atunci se primésca dela nimeni in 70 de ani. Unu Iosifu II in véculu trecutulu si unu Franciscu-Iosifu in véculu acesta in modulu loru sublimu de a cugeta au sciutu se dica si natiunei nóstre: Voi cereti se vi se permita a ve cultiva voi

in de voi, limb'a, literatur'a vóstra, a ve perfectiona in tóte sciintiele si artele si cu atátu mai vîrtosu in sciintiele practice. Éta, Eu ve deschidu calea la tóte, cu singur'a conditiune, cá voi se fiti si se remaneti ómeni cu mintea intréga.

Ce nu aru fi datu strabunii nostrii inainte cu doue si cu trei sute de ani pentru o libertate cum a fostu acésta?

Dara vai, pre càtu erá darulu monarchului de nepretiuítu, pre atáta mijlócele materiali ale poporului nostru aici in acésta tíera nefericita erau cerute si impartite la mií de alte lipse si neajunsuri. Sub dominatiunea austriaca s'au fostu introdusu mai multe impositie noue, necunoscute pàna atunci in acésta tíera; nu sciu inse cum se intemplá, cà acelasi regimu ingrijise, cá poporulu care munciá si voiá se muncésca se póta si càstiga bine, cá se aiba din ce da, precum si dedea.

Erau inse alte lipse si nevoi nenumerate, remase din trecutul durerosu pe umerii nostrii.

In cei diece ani trecuti dela resboiulu civilu pàna la 1860 preste doue sute de comune rurale romanesci parte arse intregi, altele pe jumetate sau pe a trei'a parte, poporulu a fostu silitu se le restaure cá se aiba unde se scuti de asprimea climatei nóstre. In scurtulu timpu din Octombre pàna in 16 Decembre 1848 fostulu pe atunci comandante generalu br. Anton Puchner constata in raportulu seu inaintatu supremului comandante principe Windischgraetz preste una suta de comune date flacariloru si devastate, intre care si câteva sasesci *), éra dupa aceea pàna in Iuliu 1849 s'au prefacutu si mai multe comune in teciuini si cenusia.

In acelasi timpu de diece ani multime de biserici si case parochiali arse ori ruinate, s'au restauratu totu de càtra poporu.

Sub sistemele vechi feudali se decisese de repetite-ori, cá sè se mai faca si pentru romani 3 (dicemu trei) scóle romanesci in Fagarasiu, in Hatiegu si Cetatea-de-pétra.

A venitu inse sistem'a absolutistica si aflându anume pe poporatiunile rurale de tóte nationalitatile in stare de semibarbare, cu vointi'a sa de feru a inpusu si poporului romanu din acestea doue tieri Ungari'a si Transilvani'a, in locu de trei scóle preste trei mií cu limba de propunere materna. Combinându dupa dese raporturi ale celor doi referenti scolastici din acelu periodu numitu alu absolutismului de 10 ani, vomu afla cà in disulu periodu in mani'a tuturoru greutatiloru totu se deschisera pàna la 600 de scóle de ambele confessiuni.

Comune, biserici, case parochiali, scóle au costatu restaurarea loru milióne scóse din sudórea poporului preste cele vre-o 19 milióne fl. m. c., care se scoteau din Transilvani'a pentru tesaurulu statului.

Nu ne este permis a uita, cà indata in 1849 prin arderea notelor kossuthiane in piatiele publice câteva milióne au sburatu si din pungile poporului romanu.

Cu tóte acestea perderi enorme, fruntasii poporului trebueau se cugete la restaurarea si respective infiintierea din nou si càtu mai curendu de institute superióre de cultura. Localitatile din Blasiu servisera când cá prinsori când de casarme, batjocorite, ruinate, asteptau redeschi-

derea loru. In urmarea devastatiuniloru 17 ani nu s'a datu pàna la 200 de studenti din fundatiunile vechi.

La episcopi'a (acuma mitropolia) din Sibiiu nu aru fi ajunsu nici-unu milionu spre a o scóte din vechi'a desolatiune. De unde se ésa milionulu, daca nu totu din sudórea poporului, si elu a esitu, este de fatia vediuítu si pipaitu in fonduri si realitati. Seminariu pentru teologi, institutu de preparandia trebuia sè se infiintiedie cum ai dice, storcèndu apa din pétra.

Este unu coltiu de pamentu in acésta tíera, locuitu de o rassa de ómeni fórté valorosi, activi pre atáta, pre càtu si destepti; aceia inse mergeau cu caciul'a in màna si cu pung'a plina, cá sè se róge de altii, se primésca si pe pruncii loru pe la scóle de alte limbi. Pàna cându acésta umilire si rusine, isi disera ei; scósera in vre-o cincii ani 74 de mií fl. mon. conv, si ridicara cu ei partea cea mai mare a scóleloru gimnasiali, éra apoi obositi de-o-camdata de a mai infiintia si fondu de salarii, se obligara pe diece ani, cá se platésca salariile prin coti-satiune, fiacare dupa puterile sale. Acestia erau brasiovenii cu impregiurimea.

Totu in Brasiovu s'a infiintiatu in 1850/1 prim'a reuniune de femei pentru crescerea fetitiloru remase orfane de parinti dupa omorírea loru in revolutiune. Spre scopulu acesta s'au cerutu unu altu fondu de 30 pàna in 40.000 fl. m. c.

Statulu absolutisticu cerea mereu dela romani functionari din sangele loru, cari se scia tóte trei limbile patriei. Pàna in anulu 1861 numerulu tineriloru romani ascultatori de drepturi la academi'a din Sibiiu in cursulu de 4 ani trecea preste 100, multi inse din acei tineri erau sustínuti la studiu din colecte nationale.

In totu coprinsulu acestei tieri abia erau vre-o diece advocati de nationalitate romana, cari cunosceau si limb'a germana; alti càtiva intrasera in functiuni de ale statului. Dupa spus'a unoru membrii dela curtea inalta, numai processele urbariali se gramadisera pàna la unu numeru de treidieci de mií. Se cugetamu la spesele inpreunate cu acelea.

Nu ne este permis a trece cu vederea nici grijile cele mari ale poporatiuniloru militarisate, pàna ce le-au ajutat Ddieu cá se'si asigure fondurile si se le aduca la destinatiunea loru, de care astadi se bucura totu poporulu nostru.

Asiu mai putea atinge si alte greutati fatali, cu care luptau romanii pe la 1860, dara fiindu acelea de natura mai delicata decátu tóte celelalte memorate pàna acilea, nu voi se suparu audiuulu D-Vóstra cu de acelea.

Eu din partea mea ori-càndu trecu prin memori'a mea tóte acelea lupte ale vietiei poporului romanu, reflectându totodata la Associatiunea transilvana, nu me pociu mira de modestele sale inceputuri si nu me alterédia intru nimicu nici sum'a rezultatelor activitatii sale, care unoru ómeni se paru multu mai puçine decátu sunt ele in realitate.

Daca vomu ținea inaintea ochiloru numai program'a, vasta, piramidala, a carei realizare o luase asupra'si Associatiunea transilvana, si daca nu vomu uita cu totul,

cà numai Ddieu facuse lumea in 6 zile si inca din nimicu, atunci da, Associatiunea noastră va fi făcutu foarte puçinu in 28 de ani. Si érase daca cinev'a ar pretiu activitatea unei societati literarie si de cultura numai din punctu de vedere materialu, dupa averi in bani si realitati, dupa fonduri consolidate, atunci da, s'ar putea érase dice cu totu dreptulu, că Associatiunea noastră a facutu puçinu si că este saraca.

O societate literara, sau scientifica, sau cultivatóre de arte si de diverse ramuri ale industriei, ori de agricultura, nu este nici banca de speculatu cu bani si nici consortiu de comercianti, cari alérga dupa câstiguri pe uscatu si pe mare. Lucra si societatile literarie si de cultura, cu óresicare capitaluri, dara câstighulu pe care'lu arunca acestea nu mai este imediatu celu materialu, ci cu totulu altulu neasemenatu mai mare, pe care numai unu Harpagonu ilu va dejosi că se voiésca a'lu pretiui in bani si se intrebe că si speculantii dela burse, „was kauf ich mir dafür?“.

Associatiunea noastră a impartitu in 28 de ani in burse la studenti in diverse clase si specialitati, in tíera si in afara v. a. fl. 32,077.

In acelasi períodu s'au numeratu in ajutórie la invetiacei si sodali de meseriasi dela diverse industrii v. a. fl. 6630. S'au impartitu ajutóre pentru scóle lipsite si in ținuturi periclitate v. a. fl. 3400. S'au votatu si unele premii literarie foarte modeste cu v. a. fl. 601.

Literatur'a si interesele Associatiunei au fostu aduse la cunoscinti'a publicului cetitoriu in 7 ani prin 7 publicatiuni in formatu 8-vu si prin organulu seu oficiosu „Transilvani'a“ in 20 de tomuri formatu 4°, care tóte au costatu in suma aproximativa, labóre, chartia, tipariu, expeditiune v. a. fl. 16000.

Adunându aceste cifre intru o suma totala, vomu afla că Associatiunea cheltuise pentru scopurile sale in 28 de ani sumasiór'a de v. a. fl. 58.700.

Óre inse unde sunt fructele acelei sume cheltuite? va intreba speculantulu dela bursa.

Daca noi amu fi anglii, in locu de orice altu respunsu amu intreba si noi pe speculantu: Ce capitalu reprezenta cutare ingeniuru, cutare advocatu, medicu, architectu, agronomu, silvicultoru, comerciantu, functionariu la vreunu institutu de creditu, publicistu, profesoru, cari toti si fiacare au venitu siguru câte 2000 fl. pe anu? Daca din acestea clase de cetatieni aru fi esitu in cei 28 de ani numai 20 de tineri ajutati cu stipendii dela Associatiunea transilvana, cari astadi pre lânga frumós'a loru positiune sociala au câte doue mii florini v. a. venitu anualu, adeca cu totii 40,000 fl., apoi acésta suma cá interese de 5% reprezenta unu capitalu de 800,000 fl. v. a.

Totu dupa acestu metodu ar calcula englensulu practicu si cu ajutóriele date meseriesiloru, l'ar intreba pe fiacare, câtu costa capulu si bratiale sale, éra meseriesiulu practicu l'ar respunde: Capulu si bratiale mele au valórea de 20,000 fl., pentrucă alu meu câstighu siguru este 1000 fl. v. a. pe anu.

Intra'ceea meritulu celu mai mare si neperitoriu alu Associatiunei transilvane nici-decum nu stà intru inpar-

tirea aceloru vre-o 50 mii florini la studenti si la invetiacei, ci adeverat'a ei putere datatóre de viatia s'a manifestatu indata dela inceputu si urmédia a se manifestata până in dio'a de astadi in admirabil'a sa influentia, morala, cu care a petrunsu tóte fibrele vietiei poporului nostru in acésta tíera si in afara. Nu din vre-o desiertatiune usioratica o dicemu acesta noi ardelenii, ci numai pentrucă asia placuse lui Ddieu si monarchului nostru, că érase totu dintre muntii acestei tieri sè se dea boldu activitatii nationale romane si inaintarii ei in cultura si civilizatiune.

O multime de parinti cu stari si cu averi considerabili, vedendu ca s'a formatu o societate care ajuta la studii pe fii parintiloru mai lipsiti, inpinsi de o justa ambitiune au inceputu se ingrijasca si ei cu totulu altmentrea de instructiunea si educatiunea prunciloru proprii.

Cându au vediutu femeile romane cu ocaziunea primei expositiuni romane din 1862, că munc'a loru de casa este laudata si premiata in fati'a tieiei, că si cum ar fi vibratu prin tóte fibrele loru unu curentu electricu dintr'o columna Voltaiana, asia s'au simțitu tóte incurajate si totodata consolate in spiritulu loru.

Cându lumea vediu, că productele poetice ale geniului romanu sunt laudate si premiate in persón'a neuitatului nostru amicu Andreiu Muresianu, éra art'a musicei in aplaudarea si premiarea Elisei Circa, o multime de talente fusera inpintenate, că se'si cerce si ele puterile loru in ambele acelea arte. Premiile, unulu de 50 si altulu de 30 de galbini votate cu acea ocaziune nu insemnau nimicu in comparatiune cu escelent'a rivalitate desteptata prin acelea.

Si concertulu si chorulu din 1862! Numerati ve rogu, daca puteti, concertele si chorurile câte s'au infintiatu de atunci încóce până si in ținuturile cele mai ascunse ale muntiloru, unde se audu numai sunetele doióse ale fluierului pastorescu.

Inse nici acestea nu sunt cele mai mari merite ale Associatiunei transilvane. Cându traseru in discussiune regulele limbei romane filologi cá Cipariu, cá Laurianu, Gabrielu Munténu in audiulu unui publicu de optu sute de persóne, in frunte cu cei doi prelati, cându acelu publicu audi din graiulu unuia din trensii, cuventele: „cum voiu merge acasa, voiu emitte cerculariu càtra clerulu meu, că de aci incolo sè se introduca preste totu scrierea cu litere latine si cu ortografi'a adoptata de càtra Associatiune“, cine póte se mesure cu mintea sa importantia progressului care s'a deschisu limbei nóstre din acea óra inainte? Se compare oricine scrierile publicate până in 1860 cu cele de astadi, nu ale unoru scriitori de professiune, cari la orice poporu facu esceptiune dela regula, ci scrierile esite din penele mai multoru sute de carturari, de a dou'a si a trei'a categoria, pentrucă se mesure fara preocupatiune marea distantia facuta inainte.

Se va dice inse ceea-ce s'a si auditu uneori, că limb'a scrisa este numai pentru carturari. Da, intocma asia, precum sunt tóte limbile scrise pentru aceia cari le sciu atátu citi câtu si ale scie. Óre inse tocma asia se fia? Care poporu din tóta lumea a sciatu vreodata mai multu din limb'a s'a, decâtu atáta câtu a invetat

elu dintr'o generatiune in alt'a? Daca voiesci cá se scia mai multu, ai se te faci apostolulu seu, se mergi la elu si se'lu inveti limb'a. Associatiunea nóstra avèndu si acésta missiune inportanta concrediuta ei prin statute de càtra monarchu, a inplinit'o asia, încàtu ea póte dice in cugetu curatu, cà influinti'a ei tocma in punctulu acesta este cea mai salutara. Betràunii nostri isi potu aduce aminte, cà Associatiunea nóstra 'si ținuse adunările sale anuali inca si in regiuni de acelea, in care pe locuitorii din locu romani curati 'i prindea mirarea, cându audiau pe asia numitii domni vorbindu si ei romanesce. Astadi din aceleasi regiuni ne vinu sciri despre scóle bune infintiate, reuniuni de femei române, representatiuni dramatice, reuniuni de cãntari, consortiuri de creditu, zidiri de biserici noue si alte intreprinderi folositóre, in care se manifesta viati'a poporului.

Limb'a romana vorbita asia precum cere geniulu ei, are in sinesi unu farmecu misteriosu, care cuceresce audiulu omenescu, precum ilu cuceresce cea italiana, sau dialectulu Franciei meridionale cum si celelalte doue limbi neolatine. De aici se esplica si impregiurarea, cà inavutirea si cultivarea limbei romane in proportiunea, in care se desvólta si cunoscintiele omenesci, este impreunata cu greutati neasemenatu mai puține decãtu cultivarea altoru limbi, care diferu cu totul in vocabulariu, in formele gramaticali, in sintaxa si in totu spiritulu loru de tóte limbile neolatine, cá si de cele doue classice, un'a numita a dieiloru, éra ceealalta a imperatoriloru.

Cà infintiarea si sustinerea Associatiunei transilvane a fostu si mai este inca pe timpu indelungatu una din cerintiele cele mai imperiose ale natiunei nóstre in acésta monarchia, se cunósce si din impregiurarea, cà preste puçinu dupa inceperea activitatii ei, in Aradu si la Cernauti s'a simtitu aceeasi necesitate de a cultiva literatur'a romana si pe poporulu romanu din acelea doue tieri, nu numai prin biserica si scóla, ci si pe acésta cale apucata de acei 180 de romani in anulu 1860.

S'a imputatu din unele parti Associatiunei nóstre, cà nici pâna astadi nu a infintiatu sectiuni scientifique. De trei ori s'a incercatu si de trei ori a repasitu atãtu din lipsa de membrii, càtu si din lipsa de fonduri.

Infintiarea scólei de fete cu internatu este comen-tata din diverse pârti in multe moduri, care inse differu unele de altele asia de tare, încàtu uneori ti s'ar parea, cà despre educatiunea femeii romane nu disputa romani, ci nisce nordamericani cu mohamedani. Despre acésta inse ni se va da ocaziune de a conversa in altu timpu si la altu locu. Pentru acum remâne cá se declaramu siedintiele adunarii generale a 28-a deschise.

Diagnosele Cryptogameloru vasculare, care provinu spontaneu in Transilvani'a.

De Florianu Porcius, Cav. alu ordinului corónei de feru class'a III., vice-capitanu emeritatu.

(Urmare).

III. Filices L.

Plãnte erbacee cu o rhizoma perenala, scurta, ori mai elongata, cespitósã, ori repenta si cu foi, ce emitu din acésta

rhizoma, care foi, fiindcã se considera de rami, pórtã numirea specifica de *Frundie* (frons-dis). Numai la tribulu *Ophiogloseae* se afla unu feliu de tulpina, la tribulu *Polypodiaceae* lipsesce cu totul tulpina. La celea mai multe genuri sunt frundiile la inceputu involute. Rizom'a si adeseori si stipitele, ba uneori si petiolulu comunu sunt munite cu palee. Organele de fructificatie consista din sporangii grupate in sori. Acesti sori sunt situati mai adeseori pre pagin'a inferióra a laminei frundiei, sau alu segmenteloru, formãndu serii, ori si disjunçti, fiindu mai de multeori acoperiti (celu puçinu la inceputu) de unu indusiu, — la unele specii sunt inse sori situati la marginea inferióra a segmenteloru frundiei si acoperiti de acésta margine revoluta. La genulu *Ophioglossum* sunt sporangiile dispuncte si grupate la vèrfulu tulpinei formãndu o spica, iara la genulu *Botrychium* sunt sporangiile dispuncte dispuse distice totu la vèrfulu tulpinei formãndu spice subpaniculate unilaterale.

Acésta familie consista din doue triburi: *Ophiogloseae* si *Polypodiaceae*.

Che'ã triburiloru.

- A. Plãntele cu unu feliu de tulpina. Sporangiiile la vèrfulu acestei tulpine in spice . *Ophioglossum*.
- B. Plãntele fãra tulpina numai cu frundie. Sporangiiile grupate in sori pre pagin'a inferióra a laminei ori a segmenteloru frundiei, ori si la marginea paginei inferióre a segmenteloru *Polypodiaceae*.

(A. Tribulu *Ophiogloseae* R. Br.)

Sporangiile sessile, subglobóse, coriacee, neanelate, uniloculare, regulary-bivalve. Plãntele cu o tulpina.

Che'ã genuriloru.

1. Sporangiiile la vèrfulu tulpinei formãndu o singura spica . . . . . *Ophioglossum*.
- 1* Sporangiiile la vèrfulu tulpinei in spice subpaniculate . . . . . *Botrychium*.

Ophioglossum L. *Ophioglossu*.

Sporangiile situate la vèrfulu tulpinei in o spica unilaterala si dispuse distice, apoi concrescute cu laturile loru, transversalminte bivalve. Spica inainte de maturitate nodos-articulata, iara la maturitate sunt sporangiile aperte si emarginatu-dentate.

O. vulgatum L. *O. vulgaru*. Tulpin'a simpla, la mijlocu cu o frundia sterila, ovata, ori oblongu-ovata, obtusa, la basa scurtu decurenta si amplexicaule. Spica terminala, solitarie, simpla ori uneori si bifida. Tulpina dela 0.04—0.3 metr. inalta.

Pre praturi uscate ori si umede, la locuri mai multu muntóse.

In fostulu districtu alu Naseudului nu s'a aflatu pâna acum.

Botrychium Swartz. *Botrychiu*.

Sporangiile disjuncte si dispuse distice in spice compo-site subpaniculate unilaterale la vèrfulu tulpinei; dñsele sunt semibivalve.

Che'ã speciiloru.

1. Tulpina fructifera circa la mijloculu ei cu o frundia sterila.
2. Frundia situata la mijloculu tulpinei, segmentele frundiei transversalminte mai late . . . *B. Lunaria*.

2* Frundia situata din susu de mijloculu tulpinei.

Segmentele frundiei ovate ori oblongi *B. matricariaefolium*.

1* Tulpina fructifera fàra frundia, numai la bas'a tulpinei 2 frundie sterile . . . . . *B. rectaefolium*.

Descrierea in specialu.

B. Lunaria Swartz (*Osmunda Lunaria* L.) *B. vulgaru*. Vulg. Dragoste. Rhizoma tare mica emite o tulpina simpla, erecta, dela 0.06—0.20 metr. inalta, care la bas'a sa e infasiurata de unele squame vaginiforme brune si care are la mijloculu seu o frundia sterila, solitarie, penatpartita, segmentele transversalminte mai late, cuneatu-semilunare, pre margini ori de totu intregi, ori si crenulate pàna lobate.

Pre locuri erbóse in reg. montana si subalpina.

Provine si in tinutulu fostului districtu alu Naseudului.

B. matricariaefolium Al. Br. (*B. rutaceum* Sw.-non Al. Br. *B. Lunaria* β . *rutaceum* Wahlbrg. fl. suec). *B. cu foi de matricaria*. Rhizoma mica emite o tulpina simpla, erecta, dela 0.08—0.25 metr. inalta, care la basa e infasiurata de unele squame vaginiforme si care emite din susu de mijloculu seu o frundia sterila, solitarie oblonga, de 2—3 ori mai ingusta fatia de lungimea sa, penatpartita, segmentele ovate, ori oblongi, penatfidu-lobate, lobii 2—5 crenati.

In locuri montane pre praturi si pasiuni.

In fostulu districtu alu Naseudului pàna acumu nu s'a aflatu.

B. rutaefolium Al. Br. (*B. rutaceum* Wahlbrg. flor. suec. *B. matricarioides* Willd. *Osmunda matricariae* Schrank). *B. cu foi de ruta*. Rhizoma mica emite o tulpina simpla, erecta, dela 0.08—0.3 metr. inalta, care are numai la bas'a sa 1 sau mai adeseori 2 frundie lungi petiolate, triangulare, mai late decâtu lungi, aprópe duplu penatpartite, albineti-peróse, segmentele oblongi, obtuse, crenatu-lobate.

Prin poieni erbóse si prin paduri in reg. montana pàna subalpina.

In fostulu districtu alu Naseudului nu s'a aflatu pàna acum. E inse probabilu cà provine, de óre-ce am vediut-o colectata pre muntii din Bucovina situati in vecinatatea acestui districtu.

Observare. Baumgarten in opulu seu: Enumeratio stirpium in M. Pr. Transsilvaniae, tom. IV. indica si *Osmunda regalis* L. cá provenitóre in Transilvani'a. De óre-ce inse acésta specie lipsesce in erbariulu seu si de alti botanisti inca nu s'a aflatu pàna acum, se póte considera cá neesistentu pentru acésta tiara.

(**B. Tribulu Polypodiaceae R. Br.**)

Plàntele fàra tulpina, numai cu frundie, ce emitu din radacina. Sporangiiile uniloculare, reticulatu-vfnóse, transversalminte neregularu-dehiscente, grupate in sori; sorii situati pre pagin'a inferióra sau la marginea revoluta a paginei inferióre a frundiilor sau a segmentelor acestoru frundie.

Acestu tribu consista din mai multe genuri.

Chei'a genuriloru.

1. Sorii pre pagin'a inferióra a laminei frundiei sau a segmentelor frundiei. Marginea laminei sau a segmentelor nu revoluta.

2. Sorii fàra indusiu (nudi).

3. Sorii lineari inopositi pre disculu inferioru alu frundiei. Frundiele pre pagin'a inferióra indesuitu paleaceu-squamóse . . . . . *Grammitis*

3* Sorii subrotundi, dispersi ori seriali. Frundiele pre pagina inferióra glabre, ori numai pubescente (nu paleaceu-squamóse) . . . *Polypodium*.

2* Sorii indusiati. Indusiulu la inceputu acoperindu sorii.

4. Sorii subrotundi.

5. Indusiulu membranaceu, pre margini de totu intregu (nu ciliatu).

6. Indusiulu orbicularu, afíptu in punctulu centralu alu fia-càrui soru.

7. Indusiulu reniformu cu o plica centrala depresa . . . . . *Polystichomitteum*.

7* Indusiulu orbicularu ori subrotundu, peltatustipitatu, fàra plica depresa . . *Aspidium*.

6* Indusiulu afíptu de o lature (margine) a soriloru, nu la punctulu centralu . *Cystopteris*.

5* Indusiulu representatu prin unu involucru caliciformu, care jace sub sori si e pre margini ciliatu . . . . . *Woodsia*.

4* Sorii lineari ori subsemilunari (cu deosebire cei infimi).

8. Frundiele fertile (fructifere) conforme cu celea sterile.

9. Frundiele simplu- pàna triplu-penate. Indusiulu afíptu pre partea (marginea) esterióra a soriloru, pre cea interióra liberu . . . . . *Asplenium*.

9* Frundiele intregi (nedivise). Indusiulu pre ambele margini intregu, desfacèndu-se in doue pàrti deasupra soriloru . . . . . *Scolopendrium*.

8* Frundiele fertile neconforme cu celea sterile, celea fertile mai lungi de càtu celea sterile, tóte penatpartite . . *Blechnum*.

1* Sorii la marginea revoluta a segmentelor frundiei, din parte acoperiti de acésta margine.

10. Frundiele tóte conforme, Sorii situati la marginea segmentelor formàndu o linie continua . . . . . *Pteris*.

10* Frundiele neconforme. Sorii situati la marginea revoluta a segmentelor.

11. Frundiele fertile mai mari decâtu celea sterile. Sorii ingraba confluenti si continui . . . . . *Allosorus*.

11* Frundiele fertile multu mai mici decâtu celea sterile. Sorii ingraba confluenti si indesuiti *Struthiopteris*.

Descrierea in specialu.

Grammitis Swartz. *Grammite*.

Sorii fàra indusiu, lineari, dispusi oblicu-penatu si furcatu pre pagina inferiòra a segmentelor frundiei. Acestea segmente pre pagina inferiòra paleaceu-squamòse. Marginea acestora nu e revoluta.

G. *Ceterach* Swartz (*Ceterach officinarum* Willd. *Asplenium Ceterach* L. *Gymnogramma Ceterach* Sprengel. *Scolopendrium Ceterach* Roth). *Gr. paleaceu*. Frundiele fasciculatu-patente, scurtu stipitate, profundu penatífide, laciniiile ovate, ori oblongi, obtuse, pre margini repandu-denticulate, pre pagin'a superiòra verdi si nude, pre cea inferiòra munita cu palee squamiforme indesuite, brunu-albinetie, care indosescu sorii. Plànta dela 0.05—0.20 metr. inalte.

Prin fisurile stànciloru, pre muri vechi, cu deosebire pre solu de calcaru.

In fostulu districtu alu Naseudului nu s'a aflatu pàna acum.

(Va urmá).

PARTEA OFICIALA.

Nr. 258/1889.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romànu, luatú in siedinti'a dela 21 Augustu n. 1889.

Presiedinte: G. Baritiu. Membrii presenti: Br. D. Ursu, Elia Macellariu, I. Hanea, I. Popescu, I. V. Russu, Z. Boiu, P. Cosm'a, I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu, G. Candrea cassariu, N. Fratesiu controloru.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 69. Comisiunea in persònele dloru P. Cosm'a si E. Macellariu, exmisa din partea presidiului pentru revisiunea ratiociniilor cassei Asociatiunei pro 1888 si pentru scontrarea cassei, raportéza despre revisiunea si scontrarea fàcuta, aratàndu, cà au aflatu, încàtu privesce cifrele, tóte in buna ordine, numai gruparea unoru positiuni nu e corespundietòre. (Ex. Nr. 240/1889).

— Spre sciintia, avèndu a fi transpusu ratiociniulu adunarii generale, ce are a se intruni in Fagarasiu.

Nr. 70. Cassariulu presenta proiectulu de budgetu alu Asociatiunei pro 1890. (Ex. Nr. 240/1889).

— Se preda spre revisuire unei comisiuni in persònele dloru P. Cosm'a si Elia Macellariu.

Nr. 71. Secretariulu II. presenta proiectulu de raportu alu comitetului càtra adunarea generala a Asociatiunei despre activitatea sa in anulu administrativu 1888. (Ex. Nr. 238/1889).

— Se primesce in textulu alaturatu, avèndu a se presenta adunarii generale.

Nr. 72. Acelasiu secretariu presenta proiectulu de program, pentru siedintiele adunarii generale, ce are a se ținea in Fagarasiu la 15/27 si 16/28 Augustu a. c.

— Se stabileste in textulu alaturatu.

Nr. 73. Dl. Silvestru Moldovanu din Turd'a arata, cà e aplicatu a face o asigurare pe viatia la banca „Transilvani'a“

in suma de 1000 fl., care suma se tréca dupa mórtea densului in administratiunea Asociatiunei cà fundatiune. Din interesele acelei fundatiuni se voru crea stipendii pentru studenti la scòlele gimnasiale si superiòre. Sum'a de 1000 fl. va formá deocamdata numai basa unei fundatiuni mai mari familiare, ce se va crea cu incetulu din partea membriloru familiei.

In vederea hotaririi aretate dlu Moldovanu cere a se exopera dela adunarea generala din Fagarasiu se fia trecutu atàtu dènsulu càtu si parintele seu in sirulu membriloru pe viatia ai Asociatiunei. (Ex. Nr. 245/1889).

— Fiindu in contradicere cu prescriesele statutelor in ceea ce privesce primirea de membri noi, cererea dlui Silvestru Moldovanu nu se incuviintiédia. Dlui Silvestru Moldovanu fi sta inse in voie a se adresa insusi directu càtra onorata adunare generala.

Sibiiu, d. u. s.

George Baritiu m. p.
presiedinte.

Dr. Ioan Crisianu m. p.
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde d-loru : Ioanu Popescu, Ios. St. Siulutiu, Ioanu Hanea.

Cetitu si verificatu. Sibiiu la 22 Augustu 1889.

Ioanu Popescu p. m. I. St. Siulutiu m. p. Ioanu Hanea m. p.

Nr. 264/1889.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedinti'a dela 22 Augustu 1889 n.

Presiedinte: George Baritiu. Membrii presenti: E. Macellariu, I. Popescu, Ioanu Hani'a, I. V. Russu, Dr. II. Puscariu, I. S. Siulutiu, P. Cosm'a, Z. Boiu, G. Candrea cassariu, Nicanoru Fratesiu controloru.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 74. Comisiunea exmisa in siedinti'a dela 21 Augustu, a. c. cu scopu de a revisui proiectulu de budgetu alu Asociatiunei pro 1890 prezentatu de cassariulu Asociatiunei, raportéza asupra aceluia.

— Proiectulu de budgetu alu Asociatiunei pro 1890 se primesce in textulu alaturatu, avèndu a fi prezentatu adunarii generale pentru aprobare si statorire definitiva.

Nr. 75. Secretariulu II presenta raportulu asupra cereriloru intrate la concursulu dto 9 Iuliu a. c. Nr. 176 pentru ocuparea posturiloru de invetiatori si de invetiátòre la scòl'a civila de fete a Asociatiunei, constatàndu, cà la cele 3 posturi de invetiatori s'au prezentatu 6 concurenti, ér la postululu de invetiátòre 6 concurente.

Examinàndu cererile si documentele prezentate de concurenti si concurente, referentele constata:

a) cà dintre cei 6 concurenti, 3 pe lãnga aceea, cà nu au examenulu prescriu de cualificatiune, n'au nici pregatirea, care ar da garantia deplina pentru trecerea cu succesu a examenului si pentru implinirea pretensiuniloru, ce se potu face la dènsii cà fiitori invetiatori, si cà acesti 3 deci nu potu fi luati nici decum in considerare la indeplinirea posturiloru vacante.

b) că 1 concurentu, desî cu studii academice, de asemenea nu pôte fi luatu in considerare, de ôre-ce numitele studii sunt necomplete, ér ocupatiunea candidatului dela intrerumperea studiiloru academice încôce, nejustificata.

c) că 2 concurenti sunt cu studii academice complete, au titluri academice si praxa invetiatorésca de 1—3 ani, unulu are si examenulu de cualificatiune cerutu prin legea statului (§. 103 art. de lege XXXVIII ex 1868).

d) că încātu pentru concurente, 4 dintre ele n'au nici examenulu de cualificatiune preserisu pentru invetiátôrele dela scôlele civile, nici vre-o pregatire mai inalta si că acestea deasemenea nu potu fi luate in considerare la indeplinirea postului vacantu.

e) că dintre concurente 2 au esamenulu preserisu de cualificatiune pentru scôlele civile.

f) că la indeplinirea celoru 3 posturi de invetiatori, pe bas'a celoru dise, se pôte reflecta numai la 2 persóne, ér la indeplinirea postului de invetiátôre la 2 candidate. Combinându tôte acestea, referentulu propune:

— Si comitetulu, acceptându vederile expuse de referentu alege pentru 2 din posturile de invetiatori pe singurii concurenti neexceptionati in cele espuse, anumu pe Dr. Vasile Bolog'a si Dr. Petru Span, ambii fosti invetiatori la scól'a Asociatiunei, ér la postululu de invetiátôre dintre cele 2 concurente deplinu cualificate, pe domnisiór'a Eugenia Trifu, absolventa a preparandiei pentru femeii pentru scôlele civile din Budapesta si cu esamenulu de cualificatiune cerutu prin legea statului.

Incātu pentru alu 3-lea postu de invetiatoriu, comitetulu nevrëndu a se abate dela prax'a din trecutu, a decisu sè se escrie concursu nou cu terminu pâna la 15 Septembrie n. a. c. rezervându'si, că pentru casulu cându nici in urm'a aceluia nu s'ar presenta concurenti cualificati de parte barbatésca, se reflecteze si pentru acestu postu la candidati cualificati de parte femeiasca.

Se insémna că la aducerea acestui conclusu, încātu pri-vesce alegerea invetiatoriului Dr. Petru Spanu, membrulu I. V. Russu s'a abținutu dela votu.

Sibiiu, d. u. s.

George Baritiu m. p.
presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde d-loru:
Z. Boiu, Dr. II. Puscariu, E. Macellariu.

Verificat, Sibiiu la 12/24 Augustu 1889.

E. Macellariu m. p.

Z. Boiu m. p.

Dr. II. Puscariu m. p.

Nr. 273/1889.

Procesu verbale

Iuatu in siedinti'a I-a a adunarei generale XXVIII-a a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului romanu ținuta la 27 Augustu 1889 in Fagarasiu.

Presiedinte:

Secretariu:

George Baritiu.

Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 1. Presiedintele dlu G. Baritiu accentuându scopulu Asociatiunei, care este promovarea culturai si literaturai poporului romanu, arata greutatile intre cari a fostu intemeiata

acésta Asociatiune si rezultatele ce lea obținutu dela intemeierea ei încóci, si salutându pre membrii adunati, declara siedintiele adunarei generale deschise.

— Spre sciintia.

Nr. 2. Parintele vicariu Vasilie Ratiu saluta in numele romaniloru din locu pe membrii Asociatiunei intruniti in adunarea generala, poftindule celu mai bunu succesu in lucrarea loru consacrata inaintarei culturai si literaturai poporului romanu.

— Spre sciintia.

Nr. 3. Presidiulu presenta telegrame de salutare si urare dela:

a) Escelenti'a Sa parintele archiepsicopu si metropolitu Mironu Romanulu.

b) Ilustr. S'a parintele episcopu Nicolau Popea.

c) Romanii din Dev'a.

d) Mai multi romani din Buciumu.

— Spre placuta sciintia.

Nr. 4. In conformitate cu punctulu 2, din programulu stabilitu de comitetulu Asociatiunei pentru siedintiele adunarei generale.

— Adunarea esmite una comisiune in persónele dloru Nicolae Cosgarea capitanu ces. reg. in pensiune in Fagarasiu; Aldulea Metianu protopretoru in Arpasiu si Nicolae Chiornitia pentru incassarea de taxe si inscrierea de membrii noi ai Asociatiunei.

Nr. 5. In conformitate cu punctulu 3 din programulu siedintieloru, cassariulu Asociatiunei face apelulu nominalu alu membriloru, cari in conformitate cu statutele sunt in dreptu a participa cu votu decisivu la siedintiele adunarei, dupa ce au fostu respinsa propunerea membrului Ales. Filipu din Abrudu de a se amâna acestu punctu din programu pe siedinti'a urmatóre, cându voru urma la ordinea dilei afaceri, la a căroru decide se cere votulu membriloru Asociatiunei.

— Spre sciintia. Biroulu Asociatiunei primesce insarcinarea a compune pâna la siedinti'a urmatóre lista aceloru membrii ai Asociatiunei, cari s'au prezentatu la siedintiele adunarei generale.

Nr. 6. Urmédia la ordinea dilei raportulu generalu alu comitetului despre activitatea sa in decursulu anului 1888, proiectulu de bugetu pro 1890.

— Raportulu dimpreuna cu aclusele se predau comisiunei pentru esaminarea raportulu generalu si a propuneriloru, ce este a se alege.

Nr. 7. Esecutarea punctului 5 din programulu siedintieloru, raportulu comisiunei de inscriere, nefiindu acésta comisiune gata cu lucrarea sa:

— Se amâna pe siedinti'a urmatóre.

Nr. 8. Neinsinuandu-se propuneri sau interpelari:

— Peste punctulu 6 din programu se trece la ordinea dilei.

Nr. 9. In conformitate cu punctulu 7 din programu, urmându la ordinea dilei alegerea comisiuniloru.

— Adunarea alege:

a) in comisiunea pentru revisiunea ratiociniului pro 1888 si a proiectulu de bugetu pro 1890 pe membrii: căpitanulu Vasile Stanciu, Dr. Ilea si Ioanu Dejenariu.

b) in comisiunea pentru examinarea raportului generalu si a propunerilor pe Ioanu Turcu protonotariu, G. Popu de Basesti si Dr. Aurelu Muresianu.

c) in comisiunea de candidare pentru comitetulu, ce are se fia alesu, pe membrii Alesandru Filip, Iuliu Danu, G. Pop de Basesti, Patriciu Barbu si vicariulu Vasiliu Ratiu.

Nr. Presidiulu presinta cererea lui Petru Sabo din M. Osiorcheiu pentru acordarea unui ajutoriu de 100 fl. cu scopu de a'si potea tipari instructiunile speciali relative la unu medicamentu ce l'a vindecatu contra reumei.

— Se transpune comisiunei pentru propuneri.

Nr. 11. In lipsa de disertatiuni, cari s'ar fi insinuatu la comitetu pentru cetire in adunarea generala si fiindu si tempulu inaintatu,

— Siedinti'a se incheie, anuntiandu-se proxim'a pe 16/28 Augustu a. c. la 9 óre diminétia.

Fagarasiu, d. u. s.

George Baritiu m. p.
presindinte.

Dr. Ioanu Crisianu m. p.
secretariu.

Nr. 273/1889.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a a II-a a adunarii generale a XXVIII a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, ținuta la 16/28 Augustu 1889 in Fagarasiu.

Presiedinte:

Secretariu:

George Baritiu.

Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 12. Deschidendu-se siedinti'a la 9½ óre, se cetece procesulu verbalu, luatu in siedinti'a I-a si

— Se verifica.

Nr. 13. Presidiulu presenta telegrame de salutare si urare dela:

a) Romanii Clujeni.

b) Mai multi particulari din Braila.

c) Axente si

d) Romanii din muntii apuseni.

— Spre placuta sciintia.

Nr. 14. Presidiulu presenta hãrti'a dlui B. Basiota, jude reg. in pens. si advocatu in Abrudu, in care, pe lãnga substernerea unei actii de 100 fl. v. a. dela institutulu de creditu si economii „Auror'a“ din Abrudu, cere a fi trecutu in sirulu membriloru pe viatia ai Asociatiunei, cu aceea, cã avëndu numit'a actie adi unu cursu de 135 fl. v. a. densulu 'si reserva a suplini la acésta suma restulu pãna la 200 fl. spre a putea fi trecutu la timpulu seu in sirulu membriloru fundatori ai Asociatiunei.

— Spre sciintia, cu aceea, cã asupra cererei dlui Basiliu Basiota relativu la primirea densului de membru alu Asociatiunei se va desbata cãndu va fi la ordinea dilei raportulu comisiunei pentru inscrieri.

Nr. 15. Urmãndu la ordinea dilei raportulu comisiunei pentru inscrieri si incassari, raportorulu aceleia, dlu Aldulea Metianu, arata, cã s'au incassatu dela membrii vechi si dela membrii de nou inscristi suma de 319 fl. 75 cr. v. a. din care sum'a de 175 fl. 75 cr. se afla la subcomitetulu despar-

tiementulu Fagarasiu; apoi sum'a de 200 lei si 1 obligatiune de banca „Transilvani'a“ de 100 fl.

— Servesce spre sciintia declarandu-se totodata membrii ai Asociatiunei cei nou insinuatii, si anumitu:

a) Membrii pe viatia:

G. Avesalom, functionariu din Vistea-superióra; Elen'a P. Barbu, in Reghinu.

b) Membrii ordinari cu tacsu anuala:

Dr. Nicolau Vecerdea, candidatu de advocatu in Sibiiu; Nicolau Toganu, cooperatoru si parochu gr. cath. in Sibiiu; Demetriu Moldovanu, adm. protopresbiteralu in Sighisióra; Sabinu Piso, protopopu in Agnita; Dr. Basiliu Hossu, prof. de teologia in Blasiu; George Pralea, parochu in Bréza; Dr. Vas. Bolog'a, profesoru in Sibiiu; Iacobu P. Macaveiu, administr. protopop. in D. Sz.-Martinu; Aurelu Bunea, comer. in Vad; Georgiu Cãrlanu, not. cercualu in Tecusiulu-romanu; Comun'a bisericésca, gr. cath. in Ileni; Dr. George Maioru, profesoru in Siarcaia; G. I. Pitis, profesoru in Brasiovu; Ioanu Tietiu, comerciantu din Sasciori; Dr. Sofroniu Comsia, medicu cercualu in Arpasiu; Dionisie Mardanu, profesoru din Sãmbata-super.; Ioanu Bretea, parochu gr. ort. in Mateiasiu; George I. Dogariu, din Siarcai'ti'a; Sierbanu Nicolau, juristu in Voila; Atanasie Macellariu, preotu gr. cath. in Noulu-rom.; George Dobrinu, invetiatoriu diriginte in Voila; Danila de Gramoiu, vice-comite in Fagarasiu; Ioan Florea, asesoru la sedri'a orfanala in Fagarasiu; Dr. Nicolae Motocu, advocatu in Fagarasiu; George Aiser, comerciantu in Fagarasiu; George Boieriu alui Gavriila, proprietariu in Fagarasiu; Alesandru Pocolu, concipistu advocatialu in Fagarasiu; Valeriu P. Comsi'a parochu in Copacelu; Ioanu Cinteá, cancelistu la judecatorie in Fagarasiu; Nicolau Cinteá, submedicu in Zernesti; Maximilianu Receanu, preotu in Recea; Emilu Popu, notariu cercualu in Sinca-vechie; Nicolau Ratiu, tutor orf. proprietariu in Sinca-vechie; Nicolau Raicu, v.-protopopu in Sinca-vechie; Clemente Raicu, v.-protopopu in Sinca-vechie; Ioanu Dobrinu, preotu in Bucium; Haritonu Prescura, proprietariu in Sinca veche; George Pop'a, absolventu de filosofia; Ioanu Popu, parochu in Sãmbata superióra; Dumitru Florea, proprietariu in Sãmbat'a-superióra; George Ganea, proprietariu; si prim. in Lisa; Teofilu Florianu, cadetu in Tohanulu vechiu.

Nr. 16. In legatura cu conclusulu de sub Nr. 14 alu acestui procesu verbalu urmédia la ordinea dilei cererea dlui B. Basiota pentru a fi primitu de membru pe viatia eventualu membru fundatoru alu Asociatiunei.

— Dlu Basiliu Basiota se proclama deocamdata membru pe viatia alu Asociatiunei. Cãtu pentru rezerv'a ce o a fãcutu relativu la suplinirea sumei substernute pãna la tax'a prescrista pentru membrii fundatori, se transpune comitetulu spre decidere.

Nr. 17. Urmãndu la ordinea dilei raportulu comisiunei pentru censurarea raportulu generalu si pentru propuneri, raportorulu aceleia dlu Ioanu Turcu propune si adunarea decide:

— Raportulu generalu prezentatu de comitetu despre activitatea lui in decursulu anului 1888 se ia in generalu spre sciintia, avëndu a servi dreptu basa pentru desbatere speciala.

Nr. 18. In legatura cu punctulu precedentu raportulu generalu se ia in desbatere speciala.

La propunerea comisiunei adunarea decide:

1. Cuprinsulu raportului servesece spre sciintia cu aceea, că

a) despre rezultatulu, ce se va obține in caus'a lasaminteloru pendente, si adeca in causa lasaminteloru dupa fericitulu Avramu Iancu si I. Popu Bota, comitetulu se raporteze la timpulu seu;

b) se apróba conclusulu adusu de comitetu cu datulu 16 Augustu 1887 in caus'a scólei centrale romane, ce are a se infiintia in Gherl'a, si se recunósce, că actele referitóre la acésta cestiuine nu deobliga pe Associatiune si pe comitetulu ei la nimicu, si că prin urmare afacerea acésta nu cade in competenti'a comitetului.

c) că delegatului dela scól'a de fete a Associatiunei dlui D. Br. Ursu, colonelu ces. reg. in pensiune si directorului numitei scóle, dlui Ioanu Popescu, profesorul seminarialu, li se exprima recunoscintia si multiamita protocolara pentru ostenelele aduse si viulu interesu aratatu in cauza acestei scóle;

d) că se proclama membrii ai Associatiunei cei ce s'au insinuatu la comitetu si sunt cuprinsi in consemnarea alaturata de comitetu la raportulu seu si anumitu:

Membrii fundatori: Vasile Suciu, parochu in Capusiulu de Cămpia.

b) Membrii pe viatia: Valeriu Bolog'a, directoru la filial'a „Albin'a“ in Brasiovu; Tom'a Bersanu, preotu in Dêrste.

c) Membrii ordinari: Zevedeu Muresianu, invetiatoriu in S. Sebesiu; Sasciori, comun'a politica; Titu Budu, vicariu in Siugatagu-satu; Teodoru Popu, protopopu in Ortelecu; Mihaiu Borbeiu, medicu in Ghibou; Vasile Ghetie, protopopu in Cuceu; Vasiliu Popu, preotu in Selsigu; Petru Lelutiu, comerciantu in Besimbacu; Alexandru Belle, pretoru in Siarcaia; Ioanu Romanulu, notariu cercualu in Draga-Vilma; Ioanu Hossu, proprietariu in Restoltiu; Mihailu Iurcoviciu, notariu cercualu in Ilonda mare; Constantin Prie, preotu in Sacadate; Dr. Andreiu Monda, medicu in Sangeorgiu-Nasudului; Anastasia Siandoru, proprietarésa in Cuesdiu; Petru Olténu, proprietariu in Cuesdiu; Ioanu Vellea, protopopu in Deju; Maria Soica nasc. Macaveiu proprietara in Bucium-Poeni; Societatea „Arama la St. treime“ in Buciumu; Alecsandru Danciu, preotu in Bucium-sasa; Ioanu Munténu, proprietariu in Hatiegu; Avelu Popu Bociatu, protopopu in Gradisce; Nicolae Trimbitia, invetiatoriu in Gradisce; Ioanu Ianza, vicariu in Hatiegu; Carolu Pasca, invetiatoriu in Zaicani; Ioanu Ratiu, protopopu in Hatiegu; Alexandru Serafinu, senatoru in Hatiegu; Bucuru Popoviciu, comerciantu in Hatiegu; Emiliu Cormosiu Alexandrescu, proprietariu in Capusiu de Cămpie; Gregorie Bozacu, proprietariu in Mezö-Méhes; Maximilianu Codarcea, protopopu in Mezö-Rücs; Corneliu Codarcea, proprietariu in Mezö-Bandu; Ioanu Andreescu, proprietariu in Sibielu; Liviu de Lemenyi, protopretoru in Saliste; Romulu Mircea, invetiatoriu in Saliste; Petru Indriesiu, notariu in Vale.

d) Că fatia de membrii repozati se arata condolentia prin sculare.

Nr. 19. Comisiunea amintita la punctulu precedentu, continuându raportulu seu asupra proiectului pentru o noua arondare a despartieminteloru Associatiunei, prezentatu de comitetu, propune: sè se susțina arondarea despartieminteloru de pâna acumu, éra despartiemintele, care nu sunt inea organizate, sè se solicedie a se organiza câtu mai curându, căci la din contra se voru imparti la celu mai de aprópe despartiementu activu.

In urm'a unei discusiuni mai lungi, in decursulu căreia comisiunea recede dela propunerea sa, pe care membrulu Basiliu Damianu o face de a sa, la propunerea membrului George Pop de Basesci adunarea decide:

— Elaboratulu comitetului relativu la o noua arondare a despartieminteloru Associatiunei se remite comitetului, cu aceea, că se'lu comunice că proiectu cu despartiemintele actuale ale Associatiunei. avédu a'lu substerne, dimpreuna cu parerile si informatiunile primite dela despartieminte proximei adunari generale.

Nr. 20. Aceeasi comisiune cu privire la cererea lui Petru Sabo din Maros-Vásárhely, pentru de a i se dá unu ajutoriu de 100 fl. v. a. spre a-si esopera licentia pentru pregatirea unei medicini inventate de elu, că mijlocu siguru la vindecarea reumei, avédu in vedere si conclusulu comitetului adusu in acésta cauza sub Nr. 269 ex 1888, propune si adunarea decide:

— Cererea lui Petru Sabo din M. Vásárhely nu se póte satisface, de óre-ce Associatiunea transilvana nu dispune de mijlóce pentru asemenea scopuri.

Nr. 21. Urmându la ordine raportulu comisiunei exmisse in siedintia I-a pentru censurarea ratiociniului prezentatu de comitetu pentru gestiunea in anulu 1888, si a proiectului de budgetu pro 1890, raportorulu comisiunei Dr. George Ilea, arata, că examinându-le, le a aflatu in ordine si propune, ér' adunarea decide:

a) Ratiociniulu prezentatu de comitetu pentru gestiunea in anulu 1888 se primesce si comitetului i se da absolutoriulu;

b) La adunarea generala viitóre comitetulu Associatiunei se specializeze in raportulu seu mai detaiatu starea averei din Vidr'a, remasa Associatiunei dupa fericitulu Avramu Iancu; si pâna atunci sè se solicedeze finalisarea causei;

c) Proiectulu de budgetu pro 1890, in care sunt preliminate venitele cu 8619 fl. 91 cr. pentru fondulu Associatiunei si cu 727 fl. 32 cr. pentru fuudatiunile administrate de Associatiune, ér' erogatiunile cu 5068 fl. pentru fondulu Associatiunei si cu 590 fl. 69 cr. pentru fundatiunile administrate, se primesce cu acelu adausu, că atátu in budgetulu pro 1890, câtu si in budgetele aniloru viitori sè se introduca intréga sum'a budgetara a scólei de fete.

Nr. 22. Presidiulu presenta telegramele de salutare dela:

a) Mai multi particulari din Blasiu.

b) Dela protopopulu Alexiu Berinde.

— Spre placuta sciintia.

Nr. 23. Presidiulu anuntia adunarii generale, că dlui Dr. A. Muresianu din Brasiovu s'a insinuatu cu o propunere si o invita a se pronuntia: daca acésta propunere sè se puna acum sau mai târdiu la ordinea dilei.

Adunarea decide

— Se pune la ordinea dilei, cu abatere dela programul stabilitu, propunerea insinuata la presidiu de dlu Dr. M. Muresianu.

Nr. 23. In conformitate cu cele hotarite la punctulu precedentu urmédia la ordine propunerea dlui Dr. Muresianu. Dupa o discussiune mai indelungata

— Se primesce propunerea dlui Dr. Muresianu dupa cum urmédia :

„Adunarea generala convingendu-se despre absolut'a trebuintia, ce se impune Asociatiunei transilvane, de a imbratisia in modu practic si invederatu caus'a literaturii populare romane si de a spriginii inaintarea ei printr'o staruintia intielépta, prin publicare de scrieri populare instructive, informative, insufletitoare, indemnatoरे s. a. decide, ca in viitoriu se se destineze regulatu o parte catu mai insemnata din fondurile disponibile ale Asociatiunei pentru realizarea acestei trebuintie. Ca se se faca unu inceputu, adunarea generala decide adi, ca sum'a de 1000 fl. v. a. din escedentulu anului acestuia se se intrebuintiedie pentru publicarea de brosiuri si carti populare corespundietore scopuriloru Asociatiunei.

Totodata comitetulu Asociatiunei este insarcinatu a afla modulu celu mai potrivit, cum s'ar putea folosí mai bine si mai corespundietoriu, prin publicarea de premii etc. acésta suma in cursulu anului viitoriu, éra in adunarea generala viitoare se vina cu unu proiectu bine chipzuitu si studiatu pentru organisarea viitoare activitati a Asociatiunei pe tere-nulu acesta“.

In urm'a acestui conclusu sum'a erogatiuniloru din bud-getulu pro 1890 se rectifica cu 6068 fl. v. a.

Nr. 24. La propunerea dlui protopopu I. V. Russu adunarea decide, ca fiindu timpulu forte inaintatu, si adeca 2½ óre, siedinti'a se se ridice, fiindu a se continua dupa pranzu la 5 óre.

Nr. 25. Redeschidiendu-se siedintia la 5 óre d. a. Presidiulu presenta o telegrama de salutare si de urare dela mai multi particulari din Turda.

— Spre placuta sciintia.

Nr. 26. Presidiulu presenta o scrisore sosita dela cancelari'a comitetului Asociatiunei, din care se vede, ca dupa plecarea comitetului la adunare s'au mai insinuat membrii, platindu taxele prescise.

— Spre sciintia proclamandu-se membri ai Asociatiunei si anumitu :

a) Membrii pe viatia :

Ioanu Motiu, jude reg. la tribunalu in Deva.

b) Membrii ordinari cu taxa anuala :

Simeonu Chira, proprietariu in Hunedóra: Alexandru Dim'a, proprietariu in Hunedóra; Nicolau Stoichitia, proprietariu in Hunedóra; George Oprea, parochu gr. ort. in Hunedóra; Dr. Alexandru Popu, medicu in Blasiu.

Nr. 27. Pentru verificarea procesului verbalu din siedinti'a a II-a a adunarii generale

— Adunarea dispune, ca verificarea se se faca prin membrii Asociatiunei, cu domiciliulu in Sibiiu, cari au participatu la acésta adunare generala.

Nr. 28. Urmandu la ordine determinarea locului si timpului pentru adunarea generala viitoare

— Adunarea decide: cu privire la locul si timpul pentru intrunirea adunarii generale a Asociatiunei in anulu 1890 comitetulu este autorisatu se defiga insusi locul si timpul pentru adunarea generala proxima.

Nr. 29. In conformitate cu programulu pentru siedintiele adunarii generale, urmandu la ordine alegerea noului comitetu pe periodulu 1890—1893, comisiunea pentru candidare exmisa in siedinti'a I-a prin raportorulu seu, dlu A. Filipu propune si

— Adunarea generala proclama de presedinte pe dlu George Baritiu, ér de vice-presedinte pe dlu Dr. Ilariunu Puscariu, archimandritu si vicariu arhiepiscopescu.

Nr. 30. Urmandu a fi alesi ceilalti functionari ai Asociatiunei, acelasi raportoru dlu A. Filipu propune

— Si adunarea alege ca I. secretariu pe dlu Ioanu Popescu profesoru seminarialu; ca alu II-lea secretariu pe dlu Dr. I. Crisianu profesoru seminarialu; cassariu pe dlu Gerasimu Candrea asesoru consistorialu, ca controlorulu pe dl Nicanoru Fratesiu protosincelu si asesoru consistorialu; ca bibliotecariu pe dl Nicolau Toganu preotu-cooperatoru in Sibiiu.

Nr. 31. Urmandu la ordine alegerea comitetului Asociatiunei.

— Adunarea declara alesi membrii in comitetulu Asociatiunei pe noulu periodu de 3 ani;

a) ca membri ordinari pe domnii :

Davidu Br. Ursu, Augustin Ladai, I. V. Russu, Elia Macellariu, Iosifu St. Siulutiu, I. Hannia, I. Cretiu, Parteniu Cosma, I. G. Pop de Galati, Z. Boiu, Ioanu Popescu, Nicanoru Fratesiu.

b) ca membrii suplenti pe domnii :

I. M. Moldovanu, Leontinu Simonescu, Gerasim Candrea, Dr. I. Crisianu, G. Maximu, N. Toganu.

Nr. 32. Fiindu pertractate tote obiectele puse la ordinea dilei pentru adunarea generala presenta, presidiulu multiamindu tuturor, cari au contribuitu la promovarea scopuriloru Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, declara siedintiele adunarii generale a XXVIII-a de incheiate.

Fagarasiu, d. u. s.

George Baritiu m. p.
presedinte.

Dr. Ioanu Crisianu m. p.
notariu.

Procesulu verbalu alu siedintiei a II-a s'a cetitu si verificatu in siedinti'a comisiunei de verificare, tinuta la 2 Septemvrie 1889.

George Baritiu m. p.

Dr. Ioanu Crisianu m. p.

Nr. 286/1889.

Procesu verbalu

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in sedinti'a dela 7 Septembrie 1889.

Presedinte: George Baritiu. **Membrii presenti:** Dr. Il. Puscariu, E. Macellariu, I. Hanea, I. St. Siulutiu, I. Russu, P. Cosm'a, Nicanoru Fratesiu, I. Cretiu, Ioanu Popu de Galati, Leontinu Simonescu, Gerasimu Candrea, I. Toganu, Z. Boiu.

Secretariu: Ioanu Popescu.

Nr. 76. Membrii comitetului de nou alesi in adunarea Asociatiunei la Fagarasiu in 27 si 28 Augustu a. c. fiindu intruniti pentru prim'a data in sedintia, presedintele 'i saluta prin cuvinte caldure si da expresiune dorintiei, ca prin o conlucrare cu zelu si in harmonie fratiasca se le succeda a realisa cele mai frumoase rezultate in interesulu Asociatiunei si alu scopurilor ei.

— Spre sciintia.

Nr. 77. Dupa informatiunile primite dela corpulu didacticu ale scolei Asociatiunei, presedintele arata, ca inscrierile la aceea scola s'au inceputu din 1-a ale lunei curente, ca puterile didactice, alese in sedinti'a comitetului din 22 Augustu a. c. si-au ocupatu posturile, ca elevele inscrite au fostu deja instruite si pana acum in cateva ore de prelegere si ca acestea se voru incepe regulatu in 9 Septembrie.

— Spre sciintia.

Nr. 78. Presedintele arata, ca impartasindu domnului Br. Davidu Ursu decretulu de membru realesu in comitetulu Asociatiunei, Dsa a declarat ca nu mai pote participa la afacerile acestui comitetu.

— Se ia cu parere de reu la cunoscintia.

Nr. 79. Prin esirea domnului Br. Davidu Ursu din comitetu, postulu de delegatu alu acestuia in afacerile scolei devenindu vacantu.

— Se alege ca delegatu in afacerile scolei domnulu George Baritiu.

Nr. 80. Ca fostu membru alu comisiunei esmisa din sedinti'a comitetului tinuta la 9 Iuliu 1889/176 pentru facerea unoru reparaturi si adaptari, devenite necesare in edificile Asociatiunei, presedintele, pe langa o specificare a speseloru, arata, ca acelea reparaturi si adaptari in 2—3 dile voru fi terminate, si deci propune ca pentru collaudare se se exmita o comisiune.

— Comisiunea se alege in persoanele dlui G. Baritiu, I. St. Siulutiu si G. Candrea, cari cu concursulu unui specialistu voru binevoia a face collaudaurea si la timpulu seu va raporta la comitetu.

Nr. 81. Se presinta suplicele intrate la concursulu publicatu din sedinti'a comitetului dela 1-ma Iuniu 1889, pentru 10 stipendii de cate 50 fl. si anume a) a Carolinei Fincu din Deda, b) a Valeriei Degan din Vetielu, c) a Mariei Micu din Sebesiulu-infer. d) a Corneliiei Stoic'a din Seliste, e) a Mariei Onitiu din Seghedinu, f) a Elenei Motora din Campeni si g) a Corneliiei Pasca din Salcio'a de josu.

Suplicele numiteloru concurente tote se afla instruite in sensulu concursului.

Pe langa acestea se aducu inainte inca alte cinci suplice si anume: a) a preotului Simionu Cota din Gyergyó-Bikaz; b) a preotului Dumitru Draganu din Domuk; c) a lui Paulu Huza din Deju; d) a lui George Tabacariu din Sibiiu; e) a lui Simionu Magdas din Zalha; cari ceru, ca copilele loru se fia primite si intretinute in internatulu scolei gratuitu, va se dica pe spesele Asociatiunei.

— Pe bas'a documenteloru prezentate se impartasiescu cu stipendii de cate 50 fl. urmatoarele eleve interne:

a) Cornelia Fincu, b) Valeria Deganu, c) Maria Micu, d) Cornelia Stoica, e) Maria Onitiu, f) Elena Motor'a, g) Cornelia Pasca.

Ajutorele acestea se voru plati in rate de cate 5 florini pe fia-care luna inainte la directiunea internatului.

Eara suplicantiloru, cari ceru ca ficele loru se fia primite si sustinute gratuitu in internatulu scolei, se li se resolve, ca Asociatiunea pana acum n'a pututu se creedie nici unu locu gratuitu in internatu; totodata inse se li se atraga atentiunea asupra celoru trei stipendii de cate 50 fl. remase vacante, deca voru se reflectedie la ele, conformandu-se conditiuniloru din concursulu publicatu.

Nr. 82. Cassariulu despartimentului Asociatiunei XX dela Blaju dl Vasilie Oltenu in nexu cu raportulu din 21 Augustu 1889. transpune 91 fl. v. cari s'au datu la cass'a Asociatiunei.

— Spre sciintia.

Nr. 83. Domnulu advocatu Nicolau Garoiu dela Zernesci membru ordinariu alu Asociatiunei, tramite 101 fl., ca se fia inscrisu ca membru pe viatia alu Asociatiunei.

— Banii se transpunu casei si dlui Garoiu i se va tramite diploma de membru pe viatia alu Asociatiunei.

Nr. 84. Invetiatoriulu dela scol'a civila a Asociatiunei Dr. Vasile Bologa, cere a i se da sut'a de floreni, ce a fostu pusa in perspectiva prin conclusulu comitetului din sedinti'a dela 17 Aprilie 1889 Nr. 109, invetiatoriloru cari voru depune examenulu de cualificatiune si voru fi aplicati la dis'a scola.

— De ore-ce invetiatoriulu Dr. Vasile Bolog'a a satisfacutu conditiuniloru din citatulu conclusu, i se aplacidedza 100 fl. si despre acesta se incunoscintiadia cass'a pentru a i o solvi.

Sibiiu, d. u. s.

George Baritiu m. p.
presedinte.

Ioanu Popescu m. p.
secretariu I.

Verificarea acestui procesu verbalu se concrede dloru membrii: Ios. St. Siulutiu, Partenie Cosm'a, Nicanoru Fratesiu.

S'a verificatu in 10 Septembrie n. 1889.

Nicanoru Fratesiu m. p. I. St. Siulutiu m. p. P. Cosm'a m. p.

Nr. 296/1889.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in siedinti'a dela 16 Septembrie 1889.

Presiedinte: George Baritiu. Membrii presenti: Dr. I. Puscariu, v.-presied. I. St. Siulutiu, P. Cosm'a, Z. Boiu, E. Macellariu, I. Popescu, I. G. Pop, N. Toganu, bibliotecariu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 85. Se presenta procesele verbale ale adunarii generale a XXVIII-a ținuta la 15/27 si 16/28 Augustu a. c. in Fagarasiu. (Ex. Nr. 273/1889).

— Spre sciintia, avendu a reveni asupra concluseru speciale.

Nr. 86. In conformitate cu cele de sub Nr. precedentu si cu conclusele adunarii generale din siedinti'a a II-a Numerulu prot. 15 si 16 se comunica numele celor ce s'au in-scrisu cá membrii noi ai Asociatiunei la adunarea din Fagarasiu in siedinti'a I-a si a II-a, si numele celor ce in conformitate cu conclusulu de sub Nr. 18 si 26 ai siedintiei a II-a s'au insinuat la comitetu si au fostu de adunare declarati membri ai Asociatiunei si anume:

a) Membri fondatori: Vasile Suciu, parochu in Capusiu-de-Câmpie:

b) Membri pe viatia: George Avesalomu, functionariu din Vistea-superióra; Elena P. Barbu in Reghinu; Basiliu Basiota, avocat in Abrudu; Valeriu Bolog'a, directoru la filial'a „Albin'a“ in Brasiovu; Tom'a Bersanu, preotu in Dêrste, Ioanu Motiu, jude regiu la tribunalulu din Dev'a.

c) Membrii ordinari cu tacsă anuala: Dr. Nicolau Vercerdea, candidat de avocat in Sibiu; Nicolau Toganu, cooperatoru si parochu gr. cath. in Sibiu; Demetriu Moldovanu, adm. protopopescu in Sighisiór'a; Sabinu Piso, protopopu in Agnita; Dr. Basiliu Hossu, profesoru de teolog. in Blasiu; George Pralea, parochu in Bréza; Dr. Vasile Bolog'a, prof. in Sibiu; Iacobu P. Macaveiu, administ. prot. in Dicio-Sz.-Martin; Aureliu Bunea, comerciantu in Vad; Georgiu Carlan, notariu cercualu in Tecusiu romanu; Comun'a bisericésca gr. cath. in Ileni; Dr. George Maioru, profesoru in Siarcaia; G. I. Pitis, profesoru in Brasiovu; Ioanu Tietiu, comerciantu din Sasciori; Dr. Sofroniu Comsia, medicu cercualu in Arpasiu; Dionisie Mardanu, profesoru in Sâmbata-super.; Ioanu Bretea, parochu gr. ort. in Mateiasiu; George I. Dogariu din Siarcaiti'a; Nicolau Sierbanu, juristu in Voila; Atanasie Macellariu, preotu gr. cath. in Noulu romanu; George Dobrinu, invetiatoriu dirig. in Voila; Daniele de Gramoiu, vice-comite in Fagarasiu; Ioanu Florea, asesoru la sedri'a orf. in Fagarasiu; Dr. Nicolau Motoc, avocat in Fagarasiu; George Aiser, comerciantu in Fagarasiu; Georgiu Boieriu a lui Gavriila, propriet. in Fagarasiu; Alexandru Pocolu, concipistu de avocat in Fagarasiu; Valeriu P. Comsi'a, preotu in Copacelu; Ioanu Cinteaa, cancelistu la judecatorie in Fagarasiu; Nicolau Cinteaa, submedicu in Zernesti; Maximilianu Receanu, preotu in Recea; Emilu Popu, notariu cercualu in Sinc'a-vechie; Nicolau Ratiu, tutoru orf. si propr. in Sinc'a-vechie; Nicolau Raicu, vice-protop. in Sinc'a-

vechie; Clemente Raicu, vice-protop. in Sinc'a-vechie; Ioanu Dobrinu, parochu in Buciumu; Haritonu Prescurea, propriet. in Cincu-mare; George Pop'a, absolventu de filosofie; Ioanu Popu, parochu in Sâmbata-super.; Dumitru Florea, propr. in Sâmbata-super.; George Ganea, propriet. in Lis'a; Teofilu Florianu, cadetu in Tohanulu-vechiu; Zevedeu Muresianu, invetiatoriu in S. Sebesiu; Comun'a politica Sasciori; Titu Budu, vicariu in Siugatagu-satu; Teodoru Popu, protopopu in Ortelecu; Michaiu Borbeiu, medicu in Ghibou; Vasilie Ghetie, protopopu in Cuceu; Vasiliu Popu, preotu in Selsigu; Petru Lellutiu, comerciantu in Beșimbav; Alexandru Belle, pretoru in Siarcai'a; Ioanu Romanulu, not. cercualu in Draga-Vilm'a; Ioanu Hossu, proprietariu in Restoltiu; Mihailu Iurcoviciu, notariu cercualu in Ilonda-mare; Constantinu Prie, preotu in Sacadate; Dr. Andreiu Monda, medicu in Sangeorgiu-Naseudului; Anastasia Siandru, proprietara in Cuesdinu; Petru Olténu, proprietariu in Cuesdinu; Ioanu Vellea, prot. in Deju; Maria Stoica nasc. Macaveiu, proprietara in Bucium-Poieni; Societatea „Arama la Sfânta Treime“ in Bucium; Alexandru Danciu, preotu in Bucium-Sasa; Ioanu Munténu, proprietariu in Hatiegu; Avelu Popu Bociatu, protopopu in Gradisce; Nicolae Trimbitia, invetiatoriu in Gradisce; Ioanu Ianza, vicariu in Hatiegu; Carolu Pasca, invetiatoriu in Zaicani; Ioanu Ratiu, protopopu in Hatiegu; Alexandru Serafinu, senat. in Hatiegu; Bucuru Popoviciu, comerciantu in Hatiegu; Emiliu Cormosiu Alexandrescu, propriet. in Capusiu de Câmpie; George Bozacu, proprietariu in Mezö-Méhes; Maximilianu Codarcea, protopopu in Mezö-Rücs; Corneliu Codarcea, proprietariu in Mezö-Bandu; Ioanu Andreescu, proprietariu in Sibielu; Liviu de Lemenyi, protopretoru in Saliste, Romulu Mircea, invetiati. in Saliste; Petru Indriesiu, notariu in Vale; Simionu Chirca, proprietariu in Hunedora; Alexandru Dima, proprietariu in Hunedóra; Nicolau Stoichitia, proprietariu in Hunedóra; Dr. Alexandru Popu, medicu in Blaju.

— Spre sciintia, avendu a li se trimite diplomele de membrii.

Nr. 87. In conformitate cu conclusulu adunarii generale din siedinti'a a II-a Nr. prot. 16 se transpune comitetului spre decidere cererea dlui B. Basiota, avocat in Abrudu, relativa la primirea densului intre membrii fondatori ai Asociatiunei.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 88. Prin conclusulu adunarii generale siedinti'a II. Nr. prot. 18 lit. a) s'a luat la cunoscintia raportulu prezentatu din partea comitetului, cu aceea, cá despre rezultatu; ce se va obține in cauza lasaminteloru dupa A. Iancu si I. P. Bota, comitetulu se raportedie la timpulu seu.

— Spre scire si conformare.

Nr. 89. Prin conclusulu din siedinti'a II. Nr. prot. 18 lit. b) s'a aprobatu hotarîrea adusa de comitetu cu datulu 16 Augustu 1887 in caus'a scólei centrale romane, ce are a se infintia in Gherl'a, si s'a recunoscutu din partea adunarii generale, cá actele referitóre la acésta cestiune nu deobliga pe Asociatiune si pe comitetulu ei la nimicu, si cá prin urmare afacerea acésta nu cade in competinti'a comitetului.

— Spre sciintia.

Nr. 90. In sedinti'a II. Nr. prot. 18 lit. c) adunarea generala a hotaritu, cá delegatului dela scól'a de fete a Asociatiunei, dlui D. Br. Ursu, colonelu c. r. in pens. si directorului numitei scóle, dlui Ioanu Popescu, prof. semin. se li se exprime recunoscintia si multiamita protocolara pentru ostenelele aduse si viulu interesu aratatu in caus'a scólei.

— Spre sciintia, avèndu dloru respectivi a fi insciintiati despre acestu conclusu.

Nr. 91. Prin conclusulu din sedinti'a II Nr. prot. 18 lit. c) adunarea a aratatu prin sculare condolentia pentru membrii repozati.

— Spre sciintia.

Nr. 92. Prin conclusulu adunarii gen. sied. II. Nr. prot. 19 s'a remisu comitetului elaboratulu relativu la o noua arondare a despartieminteloru, cu aceea, cá se'lu comunice cá proiectu cu despartiemintele actuale, avèndu a'lu substerne apoi, dimpreuna cu parerile si informatiunile primite dela despartieminte, proximei adunari generale.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 93. Prin conclusulu adunarii generale sedinti'a II. Nr. 20 cererea lui Petru Szabo, din M. Osiorheiu, pentru unu ajutoriu de 100 fl. spre a exopera licentia pentru pregatirea unei medicine inventate de elu, n'a fostu luata in considerare, din motivulu, cá Asociatiunea nu dispune de mijlóce pentru asemenea scopuri.

— Spre sciintia, avèndu numitulu a fi insciintiatu despre acestu conclusu.

Nr. 94. Prin conclusulu adunarii generale sedinti'a II. Nr. 21 ratiociniulu presentatu de comitetu pentru gestiunea in anulu 1888, s'a primitu si comitetului 'i s'a datu absolutoriulu cu aceea, cá la adunarea generala viitóre se specialisedie in raportulu seu mai detaiatu starea averii din Vidr'a remasa Asociatiunei dupa fericitulu A. Iancu; si pâna atunci sè se solictedie finalisarea causei.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 95. Prin conclusulu adunarii generale sedinti'a II. Nr. 21 lit. c) s'a stabilitu budgetulu pro 1890 intocmai cu preliminarulu presentatu de comitetu, cu aceea, cá atátu in budgetulu pro 1890 cátu si in budgetele aniloru viitori sè se introduca intréga sum'a budgetara a scólei de fete; ér' prin conclusulu de sub Nr. prot. 23 sedinti'a II, sum'a erogatiuniloru din budgetulu pro 1890 pentru fondulu Asociatiunei s'a rectificatu la cifr'a fl. 6068.

— Spre scire si conformare, cu aceea, cá preliminarându-se prin adunarea generala doue stipendii à 100 fl. v. a. pentru tineri, cu preferintia din muntii apuseni, cari ar' voi sè se perfectionedie in sculptura in lemn, pentru conferirea acelor se va escrie la timpulu seu concursu.

Nr. 96. In sedinti'a a II-a sub Nr. 23 a adunarii generale s'a adusu urmatoriulu conclusu: „Adunarea generala, convingèndu-se despre absolut'a trebuintia, ce se impune Asociatiunei transilvane, de a imbratisia in modu practic si invederatu caus'a literaturii populare romane si pe a spriginí inaintarea ei printr'o staruintia intielépta, prin

publicare de scrieri populare instructive, informative, insufletitóre, indemnatóre s. a. decide, cá in viitoriu sè se destiniedie regulatu o parte cátu mai insemnata din fondurile disponibile ale Asociatiunei pentru realisarea acestei trebuintie. „Cá sè se faca unu inceputu, adunarea generala decide adi, cá sum'a de 1000 fl. v. a. din escedentulu anului acestuia sè se intrebuintiedie pentru publicarea de brosiuri si cárti populare corespundietóre scopuriloru Asociatiunei; totodata comitetulu Asociatiunei este insarcinatu a aflá modulu celu mai potrivit, cum s'ar putea folosí mai bine si mai corespundietoriu, prin publicarea de premii etc., acésta suma in cursulu anului viitoriu, éra in adunarea generala viitóre se vina cu unu proiectu bine chipzuitu si studiatu pentru organizarea viitórei activitati a Asociatiunei pe terenulu acesta“.

— Spre sciintia. Se exmite o comisiune in persónele domniloru George Baritiu presidentu, Dr. Ilarionu Puscariu vice-presidentu si Ioanu Popescu secretariu I alu Asociatiunei, care se studiedie lucrulu si se faca propuneri acestui comitetu relativu la modulu: cum anume ar' fi sè se folosésca sum'a de 1000 fl. votata pre anulu budgetariu 1890, ér' încátu pentru viitoriu se pregatésca unu proiectu de planu, dupa cum se cere in conclusulu aratatu.

Nr. 97. Prin conclusulu adunarii generale sedinti'a II. Nr. prot. 28 comitetulu este autorisatu se defiga insusi timpulu si locul pentru adunarea generala proxima.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 98. Prin conclusele adunarii generale din sedinti'a II Nr. prot. 29, 30 si 31 s'au alesu functionarii si noulu comitetu alu Asociatiunei pe unu nou periodu de 3 ani si anumitu:

Presidentu: dlu George Baritiu.

Vice-presidentu: dlu Dr. Ilarionu Puscariu.

Secretariu I.: dlu Ioanu Popescu.

Secretariu II.: dlu Dr. Ioanu Crisanu.

Cassariu: dlu Gerasim Candrea.

Controloru: dlu Nicanoru Fratesiu.

Bibliotecariu: dlu Nicolau Toganu.

Cá membrii ordinari in comitetu domnii: D. Br. Ursu, Augustinu Ladai, I. V. Russu, E. Macellariu, Ios. St. Siulutiu, I. Hanea, Ioanu Cretiu, Parteniu Cosm'a, Ioanu G. Pop de Galati, Z. Boiu, I. Popescu, Nicanoru Fratesiu.

Cá membrii suplenti in comitetu domnii: I. M. Moldovanu, Leontinu Simonescu, Gerasimu Candrea, Dr. Ioanu Crisanu, George Maximu, Nicolau Toganu.

— Spre sciintia, cu aceea, cá biroulu adunarii a notificatu, conformu §. 11 din statute, alegerea presiedintiloru la locurile mai inalte, ér' cei alesi au fostu incunoscintiati despre alegerea intemplata.

Nr. 99. Secretariulu II, presenta cererile intrate la concursulu scrisu cu datulu 22 Augustu a. c., Nr. 264 pentru ocuparea unui postu de invetiatoriu la scól'a Asociatiunei.

In urm'a conclusului amintitu au intratu 3 cereri, dela: Traianu Popu, clericu absolutu din Siardu, comit. Albei-infer.; Dr. Sebastianu P. Radu, profesoru gimnasialu in Blasiu si Victori'a Filipesculu absolventa dela scól'a de industrie din Cluju.

— Avându in vedere, că nici unulu din cei trei concurenti nu are documentu despre cualificatiunea ceruta prin legea statului (§. 103 art. de lege XXXVIII ex 1868); avându in vedere, că la scól'a Associatiunei se afla aplicate deja 3 puteri ordinare; avendu in vedere, că pe bas'a §. 72 din art. de lege 38 ex 1868 in scólele civile potu provedea invetiamentulu si numai 3 puteri ordinare, ér' loculu alu patrulea se póte indeplini prin o putere suplenta, se hotaresce: alu patrulea postu la scól'a Associatiunei se indeplinesce de-ocamdata prin o putere didactica suplenta, si avându in vedere trebuintiele actuale ale scólei, si mai virtosu lucruri de mână femeiesci in marea loru varietate, cumu si desemnulu liniariu si din mână libera, music'a vocala s. a., cu privire la documentele produse, aceea putere se numesce in persón'a domnisiórei Victori'a Filipesculu pe lãnga unu salariu de 240 fl. v. a. si intréga intretinere in internatu, cari emolumente corespundu pe deplinu celoru stipulate in §. 142 art. de lege XXXVIII ex 1868.

Sibiiu, d. u. s.

George Baritiu m. p. Dr. Ioanu Crisianu m. p.
presiedinte. secretariu.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru :
E. Macellariu, Z. Boiu, Ioanu G. Popu.

S'a cetitu si verificatu. Sibiiu la 18 Septembre 1889.

Ioanu G. Popu m. p. Z. Boiu m. p. E. Macellariu m. p.

Suplementu la „Parti alese din istori'a Transilvaniei.“

(Urmare si fine din Nr. 13—14).

- I. Celu de anteu proiectu de tractatu in 24 de puncte, trimisu dela Vien'a in anulu 1684 prin preotulu iesuitu Antid Dunod, spre a se inchieié între imperatulu Leopold I. si Michail Apafi 667
- II. Principele Michail Apafi respinge conditiunile propuse de cătra agentulu iesuitu A. Dunod si formulédia altele esentialu diferitóre in numeru de 30 670
- III. 1685. Acelasi preotu iesuitu Antid Dunod in calitatea sa de agentu secretu alu imperatului, pre lãnga plenipotentia in regula venindu la resiedinti'a din Fagarasiu, mai propune principelui Apafi inca si unu altu proiectu de tractatu spre a se inchieie in 12 puncte între acesta si între Domnulu Munteniei cu valóre pentru ei si sucesorii loru, inse ambii cá dependenti dela regii Ungariei 672
- IV. Proiectu de articli unui tractatu cerutu a se inchieié între imperatulu Leopoldu I cá rege alu Ungariei si între principele Michailu Apafi pentru sine si sucesorii loru 674
- V. Doue instructiuni, una generala buna de aratatu si de produsu, alta speciala, secreta, ambele date din cabinetulu principelui M. Apafi lui Ladislau Vaida trimisu la Vien'a spre a tracta despre punctele de aliantia sau mai exactu, de supunere 675

pag.

VI. Curtea imperiala, prea decisa a continua resboiulu spre a scóte pe turci din Buda si din tóta Ungari'a, trimite lui Dunod inca si alte instructiuni, cá se provóce pe Apafi a nu lasa nici pe poloni cá se între in Transilvani'a, dara a pregatí cuartire si victualii pentru o parte din armat'a imperiala 678

VII. Principele M. Apafi si consiliarii sei se vedu constrinsi a inchieié cu iesuitulu Dunod unu contractu, carui astadi 'iamu dice de liferatiune la o armata, in bani si victualii 678

VIII. Un'a scrisóre a imperatului Leopold I. cătra principele Michail Apafi din 23 Novembre 1685 cá respunsu la un'a din 29 Septembre despre escessele si brutalitatile ostasimei, pe care imperatulu promite a le pedepsi aspru, apoi si reflecta la perfidi'a turciloru, cari violédia tractatele 680

IX. Alta epistola a imperatului cătra Apafi totu in caus'a excesselor soldatesci si totu din 23 Novembre. Corespondentiele se purtau nereglatu cá in tóte resbóiele 681

X. Mesura desperata a gubernulu tieriei de a voi se induplece pe generalulu Carafa prin presente in bani si cai, cá se nu între cu trupele sale in Transilvani'a. Totu din 1685 682

XI. Parti din trupele imperiali strabatusera din comitatele Ungariei pana dincóce de Bistritia spre a'si implini lipsele de victualii si nutretiu. Gubernulu dispune asupra loru trupe de observatiune, inse fara nici unu folosu, ci din contra tocma prin acea mesura iritatiunea crescú si mai tare 682

XII. Alte presente sau honorarie, ori cum se numiau odinióra, discretiuni facute in cai si bani, cum si spese de drumu reintórse magnatiloru din averea tieriei prin tesaurariulu Alexie Bethlen 683

XIII. Tractatulu celu memorabilu inchieiatu in castrele imperatesci numite dela Blasiu între comandantele supremu ducele Carolu de Lotaringia (Lorena) si între Michailu Apafi. In spiritulu acestui tractatu s'a formulatu apoi diplom'a definitiva, cá dreptu publicu alu Transilvaniei 683

XIV. Representantii statului Transilvaniei declara, cá in puterea plenipotentieloru date loru supunu tier'a la imperatulu Leopoldu si 'i jura credintia 689

XV. Rescriptulu imperatului datu cá respunsu la declaratiunea de supunere si credintia 691

XVI. Dupa negotiari de noue ani prin agenti, corespondentie insoгите de intrige nenumerate si dupa ocuparea reala a Transilvaniei de cătra armat'a imperiala, in fine urmédia acésta diploma cá lege fundamentala sau contractu bilateralu între Cas'a domnitóre de Habsburg si între clasele privilegiate ale Transilvaniei 692

XVII. Resolutiunea imperatului Leopold I data tieriei prin deputatiunea numita Alvincziana dela conducatoriulu seu Alvinczi. Acea resolutiune a fostu considerata in

Constitutiunea tieriei cá intregire a diplomei din 1691 si mijlocu de impaciuire intre clasele privilegiate . . .	pag. 697
XVIII. Opiniuni si proiecte din anulu 1685 despre cum s'ar putea si cum ar trebui constrinsi protestantii de diverse confesiuni din tóta Ungari'a, cá se se întórca cu totii érași in sinulu bisericeii rom. catholice . . .	703
XIX. Temeiuri din care se pretinde, cá popi sau predicatori protestanti se nu fia suferiti a functiona nici in acelea comitate ale Ungariei, din care turcii au fostu scosi cu puterea armeloru si in care pâna atunci protestantii nu au fostu turburati in exercitiulu religiei loru	704
XX. Resolutiunea imperatului data la plansorile protestantiloru	707
XXI. Domnitorii protestanti si Holand'a intervinu la imperatulu Leopold I prin plenipotentii loru intru apararea drepturilor cuvenite, conformu tractatului, in cátvá si dupa legile tieriei, la tóte confesiunile protestante; ei descriu acilea pe largu multele góne si asupriri la care erau supusi protestantii in Ungari'a . . .	710
XXII. Primatele Ungariei cardinalulu Kolonics provóca pe prelatii din tiér'a intréga, cá se'si dea fiacare parerea despre mijlócele prin care ar putea fi exterminati hereticii si a se imputerí biserica rom. catholica. Vien'a 12 Ianuariu 1700	714
XXIII. Recursulu comunitatii române de legea reformata din orasiulu Deva, in care róga pe principés'a Ana Bornemisza, cá se permita a'si luá parochu pe Michailu Eperjesi, care scie si romanesc. Dev'a 22 Maiu 1684	716
XXIV. Adeverinti'a parochului reformatu Petru Bod despre asuprirea preotiloru romanesci pe la 1689 .	717
XXV. Cathalogulu familiiloru boieresci decopiatu dupa exemplariulu aflatu in colectiunea Hevenesiana, asia precum s'au conscrisu acelea in 1711, cu ortografia unгурésca din acelu vécu si mai multi chiar cu numele si connumele magiarisate, dupa cum câteva familii apucasera a se magiarisa din véculu de cându se si calvinisera	718
XXVI. Imperatés'a Maria Teresia se încérca a regula prin acestu rescriptu din 1743 o parte din aface-rile bisericesci a le romaniloru uniti cu biserica Romei, asigura drepturile promise loru prin diplome de Leopold I., Iosif I. si Carolu IV, plesnesce in ochii aristocratiei si ai patricianiloru crudimea si rapacitatea, mustra si pe episcopulu I. Inocentie. Unu actu din cele mai memorabili este acesta, care si acuma dupa 145 de ani póte da materia la comentariu fórté instructivu	723
XXVII. Imperatés'a prin decretulu seu din 1746 infrunta aspru pe guvernulu Transilvaniei din cauza cá a toleratu atâtá timpu pe sechastrulu Visarionu si pe alti calugari orientali, a suferitu a se face si scandalulu dela Salisce, se uitá cum popii uniti erau batuti si sangerati; in pune guvernului cá se nu mai sufere in tíera popi si calugari din tierile vecine, precum si se asigure	

pe romani, cá faim'a despre schimbarea ritului resariténu este cu totul falsa, cáci Maj. sa ține acelu ritu de santu (pro sacro habemus).	pag. 728
XXVIII. Ordinulu datu de cátra Elisabeta imperatés'a Russeii cátra ambasadorulu seu la Vien'a, cá in urmarea plansoriloru relative la gónele religióse ajunse la densa mai de aprópe din partea protopopului Nicolae Balomiru, se se informedie bine despre starea lucrului si se 'i raportedie	730
XXIX. Decretulu din 1752, cu care imperatés'a recunósce, cá locuitorii acestoru tieri cari se ținu de ritulu grecescu sunt intimpinati de cátra ceilalti locuitori cu urgia si multu asupriti; Maj. sa inse observa, cá acei locuitori de ritu grecescu au mari merite pentru densa si pentru imperiu, adaoga totodata, cá dupace se afla in confederatiune strinsa cu imperatés'a Russeii, cu care nu'i da mân'a se se strice, popórale de ritu grecescu trebuie se fia tractate cu multa crutiare si mai omenesce, cáci si ele sunt credintióse; deci se li se respecte si privilegiile. Adeca imperatés'a voiá se mai moderedie fanatismulu religiosu si urele nationali invescute si inradecinate in mani'a tuturoru doctrineloru din evangeli'a lui Christosu	732
XXX. In urmarea repetiteloru plansori ale preotiloru uniti din caus'a maltratarii si a spoliarii loru, imperatés'a in 1757 provóca din nou pe gubernu cá se ia informatiuni dela episcopu, se cercetedie plansorile si dupa cum le va afla, se'i apere	735
XXXI. De si imperatés'a isi descoperise de repetite ori vointi'a sa, cá ritulu grecescu se fia respectatu, se nu'lu alteredie, se nu'lu schimbe nimeni, cá-ci acela in ochii sei „este santu“, totusi incercarile de a trage pe ómeni dela ritulu acesta la ritulu latinu sau la celu calvinescu n'au incetatu nici-odata; dara clerulu unitu reclamá neincetatu in contra incercariloru, pâna când la 1763 insusi episcopulu rom. catholicu br. Bajtaí reflectatu dela curtea imperiala, se vediu inpinsu cá se dea si din partea sa cátra clerulu seu unu cerculariu, intru care infrunta greu (verbis gravissimis inculcare) pe acei membri din clerulu latinu, cá pre nisce ómeni cutedia-tori, cari cu despretiuirea repetiteloru decrete pontificali venédia dupa ómeni, cá se'i traga dela ritulu grecescu la ritulu latinu	736
XXXII. Episcopulu Grigorie Maior hirotonitu in Aprilie 1773 indata a si recursu la imperatés'a cu mai multe casuri despre maltratarea popiloru uniti, scóterea si spoliarea loru. Acum gubernatoru erá magnatulu austriacu com. Auersperg. Imperatés'a scrie atâtá acestuia cátu si guvernului intru apararea unitiloru precum urmédia	737
XXXIII. Decrete, resolutiuni, rescripte cá si cele de sub Nr. precedente nu putea folosi nimicu unitiloru fatia cu alte anteriori, precum a fostu de exemplu si celu relativu la luarea bisericeloru dela o confesiune pentru	

alt'a, cu conditiuni fôrte asupritore pentru neuniti, cã-ci 739
 6ca coprinsulu . . . . .

XXXIV. Date statistice aflate intre manuscriptele
 remase dela Georgie Sincai in bibliotec'a episcopiei gr.
 cath. dela Oradea despre starea unitiloru si a neunitiloru
 din Transilvani'a dupa venirea in tierra a serbului Visarion,
 dupa exilarea episcopului Inocentie si veduvirea diecesei
 pe 9 ani pâna la Petru Pavelu Aron. Conspectulu este
 din 1772 si suna asia 740

XXXV. Trei articlii de lege ai dietei transilvane
 din 1791 se reproducu aici cu scopu, cã lectorii se aiba
 ocaziune de a'i compara cu articlii de lege din Ungaria
 de aceeași natura, emanati din acelasi anu si a vedé
 marea diferentia in modulu de a cugeta alu dietelor din
 ambele tieri. Cã-ci adeca diet'a transilvana inca si dupa
 1791 suferé in functiuni publice numai unguri nobili,
 secui si sasi patriciani (art. 15); 6ra cu art. 19 face
 gratia si la nenobili cã se póta inainta pâna la rangu
 de secretariu, mai departe nu; se'si védia de capu, se'si
 cãstige si unii cã aceia diplome nobilitarie, 6ra mosii
 feudali 'si voru putea cãstiga de ex. prin casatorii cu
 aristocrate. Art. 60 despre religiunea greco-resarit6na
 merita inca si astadi atentiunea romaniloru, daca 'lu vom
 citi cu luare-aminte ce i se cuvine 741

XXXVI. Sumariulu dela 23 diplome si alte acte
 oficiali relative la drepturile si libertatile poporatiunei
 romanesci din districtulu Rodnei pâna la infiintierea re-
 gimentului II granitariu romanescu. Copii din acelea
 documente se afla in Archivulu academiei 742

XXXVII. Specificarea aceloru acte de suverani,
 in puterea carora comunele din districtulu Rodnei au
 fostu separate de cãtra unu comitatu feudal si alaturate
 la cetatea Bistritiei, numai din punctu de vedere finan-
 tialu, inse cu conditiune cã acelea comune se se bucuré
 si in viitoriu de t6te drepturile civile si politice, de care
 se bucurau si cetatienii Bistritiei, nici se fia iobagite
 vreodata 745

XXXVIII. Instructiune guberniala fôrte curi6sa
 din 1821 relativa la partea poporatiunei române locui-
 t6re amestecatu in comunele locuite de sasi, din care se
 vede, cum unu gubernu in lipsa totala de date statistice
 exacte, conscienti6se, póte fi amagitu, cã se falsifice ade-
 verulu si se ia mesuri absurde. Acestu actu a fostu si
 tiparitu intr'o editiune a punctelor regulative sasesci
 din dilele imperatului Franciscu, precum vediuramu la
 loculu seu 747

XXXIX. Ioanu Ierney membru alu Academiei
 magiare, avendu missiunea cã se cercetedie atãtu pe lo-
 cuitorii ciangai (csángó magyarok) din Moldov'a, cãtu si
 se caute urme de locuintiele magiariloru, se oprise mai
 anteu in Brasiovu cu scopu cã se traga de aici unele
 informatiuni prealabili, la care 'i stetesem si eu cu t6ta
 placerea in ajutoriu. Ierney a petrecutu cãtev'a luni in
 Moldov'a, in care timpu inse a si venitu in conflictu cu

calugarii minoriti italiani, trimisi acolo dela Rom'a in
 calitate de parochi la comunitatile bisericesci ale Cian-
 gailorulu. Minoritiloru nicidecum nu placu acea missiune
 a lui Ierney si'lu lovira in Albina dela Iasi numindu'lu
 in batjocura Moise alu Ciangailorulu. Ierney nacajitu voi
 se le respunda si'mi dete acestu articlu se ilu traducu
 si publicu in „Gazeta Trans.“ Censorii nu lasara. De
 atunci inc6ce in 44 de ani cestiunea ciangailorulu a pau-
 satu, inse n'au adormitu. Astadi ea este la ordinea di-
 lei, si fiindcã eu am conservatu scris6rea lui Ierney in
 originalu, cã reminiscencia si chiaru pentru coprinsulu ei
 'i facu locu acilea 750

XL. Protestulu consistoriului din Blasiu contra
 impunerei limbei maghiare inaintatu la dieta in anulu
 1843 prin episcopulu diecesanu Ioanu Lemeni 752

XLI. Acte din processulu dela Blasiu ațitiatu intre
 episcopu si unii canonici de una, intre alti canonici cu
 cãtiva profesori si cu mai multi clerici de alta parte;
 acele acte inse sunt asia de multe, incãtu abia putemu
 face locu numai la cele care coprindeu rezultatulu defini-
 tivu, asia cum se publicasera acelea in 1846 755

XLII. Testamentulu episcopului diecesanu gr. or.
 Vasilie Moga tradusu din originalulu romanescu in limb'a
 latina, copia aflatu intre chartiile fericitului Iacobu
 Bologna pe atunci cancelistu la tabula reg., apoi si no-
 tariu consistorialu 764

XLIII. Statulu personale alu consistoriului si alu
 protopopiloru diecesei (astadi Archidiecesei) romaniloru
 de religiunea gr. resarit6na in Transilvani'a, asia cum
 se aflã acela sub timpulu vacantiei scaunului si alu si-
 nodulu electoralu celebratu la Turda 767

XLIV. Versulu unui recrutu. (Cã resunetu la
 legea de intregirea regimentelor sanctionata in 1847) . 771

Bibliografia.

— Aronu Pumnulu. Voci asupra vietii si in-
 semnatații lui, dinpreuna cu documentele relative la in-
 fiintierea catedrei de limb'a si literatur'a romanésca la gim-
 nasiulu superioru din Cernauti, precum si scrierile lui merunte
 si fragmentare, publicate de drulu Ion alu lui G. Sbiera,
 profesoru i. r. la universitatea din Cernauti, membru alu aca-
 demiei române din Bucuresci, membru onorariu sau fundatoriu
 alu mai multor societati literare. Cu spelele acordate de
 fundatiunea Pumnul6na etc. etc. Cernauti 1889. Formatu
 8-vo mare. Pag. 392. Pretiulu 2 fl. v. a.

— Carte de cetire pentru gimnasii, sc6le reale,
 comerciale, pedagogice si pentru sc6le de adulti, de Ioanu
 Popea, profesoru la gimnasiulu romanu din Brasiovu. Tomu
 I. Editiunea II. pag. 235.

— Cursu metodicu de Istori'a naturala pentru
 sc6lele poporale, de Ipolit Ilasievici, profesoru de sciintiele
 naturali la gimnasiulu romanu gr. or. din Brasiovu. Editiunea
 II. emendata si amplificata in textu si cu ilustratiuni. Editur'a
 librariei Nicolau I. Ciurcu.